

Rapport

Datum: 9 november 2005
Rapportnummer: 2005/345

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden onvoldoende heeft getracht de door de politierechter te Leeuwarden bij vonnis van 13 januari 1999 en de door het gerechtshof te Leeuwarden bij arrest van 22 juli 1999 opgelegde schadevergoedingsmaatregelen ten uitvoer te leggen.

Verzoeker klaagt er verder over dat zowel het arrondissementsparket te Leeuwarden als het ressortsparket te Leeuwarden hem onvoldoende heeft geïnformeerd over de tenuitvoerlegging van bovengenoemde schadevergoedingsmaatregelen.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 6 maart 1998 deed verzoeker bij de politie aangifte van diefstal van zijn auto. Nog diezelfde dag werden twee verdachten van de diefstal aangehouden, de heer B. en de heer F. Bureau Slachtofferzaken Friesland van het Openbaar Ministerie te Leeuwarden liet verzoeker bij brief van 1 februari 1999 weten dat verdachte F. op 13 januari 1999 door de politierechter te Leeuwarden was veroordeeld tot onder meer een maatregel van schadevergoeding aan de Staat ten behoeve van verzoeker van f 500 (zie Achtergrond, onder 1.2). F. was tegen dit vonnis in hoger beroep gegaan. Verzoeker zou hierover door het gerechtshof te Leeuwarden op de hoogte worden gehouden.

2. Bij brief van 18 augustus 1999 liet het gerechtshof te Leeuwarden aan verzoeker weten dat F. bij arrest van 22 juli 1999 was veroordeeld tot onder meer een maatregel van schadevergoeding van f 1.000, met dien verstande dat indien dit bedrag door de mededader geheel of gedeeltelijk zou worden betaald, F. in zoverre zou zijn bevrijd. Eerst zou worden getracht om deze betaling via het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden (CJIB) in te vorderen. Tijdens deze invorderingsprocedure behoefde verzoeker niet zelf actie te ondernemen. Mocht hij na verloop van ongeveer een half jaar nog niets hebben gehoord, dan zou hij het beste contact kunnen opnemen met het ressortsparket te Leeuwarden. Indien de invordering via het CJIB definitief niet zou lukken, zou verzoeker zelf, via een deurwaarder, kunnen trachten het bedrag te incasseren, aldus het gerechtshof.

3. Bij brief van 2 maart 2000 deelde Bureau Slachtofferzaken Friesland aan verzoeker mee dat ook verdachte B. op 13 januari 1999 door de politierechter te Leeuwarden was veroordeeld tot onder meer een maatregel van schadevergoeding aan de Staat van f 500. Dit vonnis was inmiddels onherroepelijk. De gegevens van verzoeker waren inmiddels doorgestuurd aan het CJIB. Dit bureau zou de incassoprocedure tegen verdachte B. opstarten. Deze procedure kon enige tijd in beslag nemen. Indien verzoeker meer uitleg wenste over de maatregel, kon hij dit - bij voorkeur - schriftelijk laten weten. Zodra bekend

zou worden dat de verdachte de schadevergoeding zou hebben betaald, zou het CJIB dit bedrag op de rekening van verzoeker overmaken, aldus het Bureau Slachtofferzaken.

4. Bij brief van 11 september 2003 diende verzoeker een klacht in bij het arrondissementsparket te Leeuwarden. Hij klaagde over de slechte informatieverschaffing in de strafzaak en de lange duur van de procedure tot uitbetaling van de schadevergoeding. Hij deelde in zijn klachtbrief mee dat het inmiddels vijf jaar was geleden dat het strafbare feit was gepleegd en dat hij nog steeds geen enkele uitkering heeft mogen ontvangen van het CJIB. Verder stelde hij meerdere brieven te hebben verstuurd naar het Openbaar Ministerie, waarin hij verzocht om duidelijkheid te verschaffen over de status van zijn dossier. Volgens verzoeker had het Openbaar Ministerie niet aan dit verzoek voldaan. Verzoeker ontving op deze brief geen antwoord.

5. Bij brief van 13 januari 2004 liet het ressortsparket te Leeuwarden aan verzoeker weten dat het CJIB er binnen de wettelijke grenzen niet in was geslaagd om de vordering van verzoeker te incasseren. Na beëindiging van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) ten aanzien van F., was aan hem een 'schone lei-verklaring' toegekend. Hierdoor was de schadevergoedingsmaatregel niet langer opeisbaar. Het CJIB had daarom de executie beëindigd.

Ten slotte deelde het ressortsparket aan verzoeker mee dat het CJIB eraan werkt om in de toekomst te voorkomen dat benadeelden door de werking van de Wsnp hun vordering niet kunnen opeisen.

I. Ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat het CJIB onvoldoende heeft getracht de door de politierechter te Leeuwarden bij vonnis van 13 januari 1999 en de door het gerechtshof te Leeuwarden bij arrest van 22 juli 1999 opgelegde schadevergoedingsmaatregelen ten uitvoer te leggen.

2. De minister van Justitie acht de klacht op dit punt niet gegrond.

Ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de aan B. opgelegde maatregel deelde de minister mee dat het vonnis van 13 januari 1999 op 7 januari 2000 aan B. was betekend. B. was op dat moment gedetineerd. Op 9 maart 2000 ontving het CJIB het vonnis ter executie van het parket Leeuwarden. Op 15 maart 2000 stuurde het CJIB een aanschrijving voor het initiële bedrag naar zowel het GBA-adres (gemeentelijke basisadministratie-adres) als naar het detentieadres van B. Op 2 mei 2000 ontving het CJIB de aanschrijving aan het GBA-adres onbestelbaar retour.

Na een verificatie in de GBA op 22 september 2000, stuurde het CJIB op 7 oktober 2000 opnieuw een aanschrijving voor het initiële bedrag naar een nieuw adres van B. Nadat ook op deze aanschrijving geen reactie werd ontvangen, vond op 21 november 2000 opnieuw een verificatie bij de GBA plaats. Op 29 november 2000 werd in verband met het uitblijven van de betaling een eerste aanmaning met een eerste wettelijke verhoging gezonden aan B. Op 10 februari 2001 werd wegens het uitblijven van betaling een tweede aanmaning met een tweede wettelijke verhoging toegestuurd aan B.

Deze tweede aanmaning ontving het CJIB op 21 februari 2001 onbestelbaar retour. Op 26 februari 2001 vond een GBA-verificatie plaats waaruit geen ander adres voortkwam dan eerder aangeschreven. Na het verstrijken van de betalingstermijn van de tweede aanmaning werd met het oog op de overgang naar de incassofase op 12 april 2001 wederom een GBA-verificatie gedaan. Naar aanleiding van deze verificatie werd op 22 april 2001 opnieuw een tweede aanmaning verzonden.

In verband met het uitblijven van de betaling van de schadevergoedingsmaatregel vaardigde het CJIB, na een nieuwe GBA-verificatie, op 9 oktober 2001 een dwangbevel uit en gaf op 10 oktober 2001 het incasso in handen van de gerechtsdeurwaarder teneinde het schadebedrag met dwangbevel op B. te verhalen. Omdat het adres van B. van november 2001 tot augustus 2002 in onderzoek was bij de gemeente, kon het dwangbevel eerst op 2 augustus 2002 door de deurwaarder aan B. worden betekend. In november 2002 legde de deurwaarder derdenbeslag onder de Sociale Dienst van de gemeente Sneek. In maart 2003 ontving de deurwaarder voor het laatst een deelbetaling in het kader van het derdenbeslag. Na onderzoek door de deurwaarder naar het correcte adres van B., trachtte de deurwaarder in de periode mei - juli 2003 nogmaals beslag te leggen op roerende zaken en inkomsten van B. Op 3 oktober 2003 werd het CJIB door de gerechtsdeurwaarder geïnformeerd dat een gedeeltelijke betaling van in totaal € 301,94 was ontvangen waaruit de deurwaarderskosten waren voldaan. Aangezien de roerende zaken van B. weinig waarde hadden, zodat beslag daarop niet zinvol was en B. op een opvangadres woonde en van de gemeente geen uitkering ontving, had de deurwaarder op verzoek van het CJIB de zaak op 29 oktober 2003 gesloten. Op 5 december 2003 liet het CJIB ten slotte een waarschuwing arrestatiebevel uitgaan naar B. Op 14 januari 2004 werd daadwerkelijk een arrestatiebevel uitgevaardigd tegen betrokkene met het oog op de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis. Dit arrestatiebevel stond in juli 2004 nog open. Ofschoon de periode bij de deurwaarder lang was, had het CJIB aanvankelijk uit de verrichtingen en bevindingen van de deurwaarder niet geconcludeerd dat verhaal niet mogelijk was. Het CJIB liet de zaak in afwachting van de resultaten vooralsnog in handen van de deurwaarder, aldus de minister.

3. Ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de aan F. opgelegde maatregel deelde de minister van Justitie het volgende mee.

Op 14 december 1999 ontving het CJIB het arrest ter executie van het gerechtshof Leeuwarden. Na een GBA-verificatie stuurde het CJIB op 23 december 1999 een aanschrijving voor het initiële bedrag aan F. Na het uitblijven van betaling werd op 2 augustus 2000 nogmaals een GBA-verificatie gedaan en stuurde het CJIB op 10 augustus 2000 een eerste aanmaning met eerste wettelijke verhoging aan F. Omdat weer geen betaling werd ontvangen, stuurde het CJIB op 27 september 2000 een tweede aanmaning met een tweede wettelijke verhoging aan F.

Op 26 september 2000 vernam het CJIB van de advocaat van F. dat F. per 3 mei 2000 was toegelaten tot de Wsnp. Daarop had het CJIB de inning en incasso van de schadevergoedingsmaatregel gestaakt.

In antwoord op vragen van het CJIB liet de bewindvoerder van F. het CJIB bij brief van 12 december 2003 weten dat door het verstrijken van de drie jarentermijn de schuldsanering was beëindigd, maar dat de boedel- en slotuitdelingslijst nog niet was afgewikkeld. Bij brief van 29 december 2003 informeerde het CJIB het ressortsparket Leeuwarden dat in verband met de 'schone lei-verklaring' de schadevergoedingsmaatregel niet langer opeisbaar was. Er was hierdoor geen rechtens afdwingbare vordering meer, maar slechts een natuurlijke verbintenis. In verband daarmee beëindigde het CJIB de executie in bovengenoemde zaak, sloot het dossier zonder dat uitkering had plaatsgevonden. Bij brief van 13 januari 2004 informeerde het ressortsparket Leeuwarden het slachtoffer over de beëindiging van de inning en incasso van de schadevergoedingsmaatregel.

Bij brief van 15 april 2004 benaderde de bewindvoerder het CJIB over de concept-slotuitdelingslijst in het kader van de schuldsanering van F. Naar aanleiding van het kenbaar maken van de vordering van het CJIB, werd meegedeeld dat aan de concurrente crediteuren een uitkering van circa 46,1 % kon worden voldaan. Ten aanzien van de vordering van het CJIB op F. ingevolge de schadevergoedingsmaatregel, kon het CJIB een bedrag van € 209,23 tegemoet zien. Zodra dit bedrag door de bewindvoerder aan het CJIB zou zijn overgemaakt, zou dit op de rekening van verzoeker worden gestort.

Ten slotte deelde de minister mee dat hij bij brief van 18 april 2002 de Tweede Kamer in kennis heeft gesteld van het voornemen een regeling te introduceren, waardoor de door de strafrechter opgelegde sancties en in het bijzonder schadevergoedingsmaatregelen kunnen worden uitgezonderd van de Wsnp dan wel de 'schone lei'.

4. Het voorgaande overziend kwam de minister tot de conclusie dat het CJIB voldoende actie had ondernomen om de schadevergoedingsmaatregelen te innen.

In deze zaak constateerde hij dat het CJIB met gebruikmaking van alle middelen er helaas vooralsnog niet in was geslaagd om betaling af te dwingen.

Daarbij merkte hij op dat het dossier ter zake van veroordeelde B. nog niet was gesloten door het CJIB. De sluiting van het dossier ter zake van F. was afgedwongen in verband met de door de rechter toegepaste Wsnp en de 'schone lei-verklaring'.

5. In antwoord op vragen van de Nationale ombudsman deelde de minister van Justitie tijdens het onderzoek nog mee dat navraag bij de bewindvoerder had uitgewezen dat de slotuitdelingslijst nog niet was goedgekeurd door de rechtbank. Vooralsnog was niet bekend wanneer de rechtbank zich zou uitspreken over deze lijst. Helaas had derhalve nog geen uitbetaling ten gunste van verzoeker plaatsgevonden. Het CJIB betreurt dit en zal de bewindvoerder blijven rappelleren over de stand van zaken.

Voorts deelde de minister mee dat B. op 1 december 2004 een bedrag van € 285,88 (opgelegde schadevergoedingsbedrag inclusief de wettelijke verhogingen) aan het regionale politiekorps Friesland had betaald. Op 18 maart 2005 werd het aan B. opgelegde schadevergoedingbedrag van € 226,89 op de rekening van verzoeker overgemaakt.

Ten slotte liet de minister weten dat het CJIB zijn bedrijfsvoering ten aanzien van het voldoen van deurwaarderskosten in verband met het innen van een schadevergoedingsmaatregel per 1 januari 2005 had aangepast aan het oordeel van de Nationale ombudsman in zijn rapport 2001/281. Daarin werd overwogen dat uit de wet voortvloeit dat door het CJIB ontvangen betalingen allereerst ten goede komen aan het slachtoffer en pas daarna aan de Staat (zie Achtergrond, onder 4.). Aangezien het dossier van verzoeker bij de deurwaarder op 1 januari 2005 reeds was gesloten, had deze wijziging in beleid geen consequenties voor verzoeker, aldus de minister.

Beoordeling

6. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Voor vonnissen en arresten van de strafrechter is wettelijk voorgeschreven dat deze zodra mogelijk worden ten uitvoer gelegd (zie Achtergrond, onder 1.3).

Meer in het bijzonder geldt ten aanzien van de tenuitvoerlegging van schadevergoedingsmaatregelen dat het CJIB deze zo snel mogelijk dient te innen. Het van de veroordeelde ontvangen bedrag wordt onverwijld uitgekeerd aan het slachtoffer (zie Achtergrond, onder 2.).

7. Ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de aan B. opgelegde schadevergoedingsmaatregel overweegt de Nationale ombudsman dat het CJIB in de periode van 15 maart tot 22 september 2000 niet voldoende actie heeft ondernomen om de maatregel te innen. Nu de eerste aanschrijving op 15 maart 2000 ook naar het adres is gestuurd, waarop B. op dat moment was gedetineerd, had het CJIB na afloop van de betalingstermijn direct kunnen overgaan tot het versturen van een eerste aanmaning. In

plaats hiervan heeft het CJIB pas op 22 september 2000 het adres in de GBA geverifieerd, waarna op 7 oktober 2000 nogmaals een eerste aanschrijving aan B. is gestuurd. Hierdoor is in deze periode onnodig veel tijd verspeeld.

Ook de termijn van ruim vijf maanden tussen de tweede aanmaning en het dwangbevel is te lang geweest. Nu na versturing van de tweede aanmaning op 22 april 2001 betaling uitbleef, ziet de Nationale ombudsman niet in waarom het CJIB pas op 9 oktober 2001 een dwangbevel heeft uitgevaardigd.

8. Voorts is tijdens het onderzoek gebleken dat uit betalingen door B. aan de deurwaarder in 2003 deurwaarderskosten zijn voldaan.

Ten aanzien van deze gedraging wordt het volgende overwogen.

Zoals de Nationale ombudsman eerder in rapport 2001/281 heeft overwogen, vloeit uit de wet voort dat betalingen die door het CJIB zijn ontvangen, allereerst ten goede komen aan het slachtoffer en pas daarna aan de Staat. Het CJIB had de betalingen door B. in 2003 dan ook direct aan verzoeker moeten doorbetalen. Dat zijn dossier reeds was gesloten toen het CJIB op 1 januari 2005 zijn werkwijze hiermee in overeenstemming bracht, doet hieraan niets af. Verzoeker heeft nu nadeel ondervonden doordat hij pas op 18 maart 2005 een bedrag van € 226,89 heeft ontvangen.

9. Al het voorgaande overziend heeft het CJIB niet steeds voldoende snel stappen gezet om de schadevergoedingsmaatregel ten aanzien van B. ten uitvoer te leggen. Hiermee is gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

10. Ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de aan F. opgelegde schadevergoedingsmaatregel overweegt de Nationale ombudsman als volgt.

Vanaf 2 augustus 2000 heeft het CJIB voldoende getracht om de schadevergoedingsmaatregel ten uitvoer te leggen. Niet kan worden gesteld dat het CJIB vanaf die periode telkens onnodig veel tijd heeft verspeeld door het niet tijdig overgaan tot een volgende actie.

Echter, de termijn van ruim zeven maanden tussen de eerste aanschrijving op 23 december 1999 en de tweede aanschrijving op 2 augustus 2000 is veel te lang. De minister heeft hierbij geen bijzonderheden vermeld. Het CJIB is in deze periode daarom onvoldoende voortvarend opgetreden. Ook hier is gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt eveneens niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de informatieverstrekking

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat zowel het arrondissementsparket te Leeuwarden als het ressortsparket te Leeuwarden hem onvoldoende heeft geïnformeerd over de tenuitvoerlegging van bovengenoemde schadevergoedingsmaatregelen.

2. De minister van Justitie deelde ten aanzien van het ressortsparket mee dat de griffier van het gerechtshof te Leeuwarden verzoeker bij brief van 18 augustus 1999 had geïnformeerd omtrent de gevolgen van de opgelegde schadevergoedingsmaatregel en de overdracht ter invordering aan het CJIB. Daarbij wees het ressortsparket verzoeker erop dat hij zich voor informatie kon wenden tot de afdeling strafzaken van het ressortsparket. Voorts was volgens de minister gesteld noch gebleken dat het ressortsparket te Leeuwarden verzoeker niet of onvoldoende had geïnformeerd op momenten dat verzoeker zelf om die informatie vroeg. Bovendien was verzoeker ervan op de hoogte dat het CJIB was belast met de invordering/incasso, hetgeen ook bleek uit het feit dat verzoeker zelf meerdere keren contact met het CJIB opnam teneinde navraag te doen naar de stand van zaken, aldus de minister.

Op grond van het voorgaande is de minister van oordeel dat de klacht, voor zover gericht tegen het handelen van het ressortsparket te Leeuwarden, ongegrond is.

3. Ten aanzien van het arrondissementsparket deelde de minister mee dat de reden dat het vonnis van 13 januari 1999 in de zaak B. eerst op 9 maart 2000 door het CJIB ter executie was ontvangen, was dat het op twee - na GBA-verificatie verkregen - adressen niet was gelukt de 'mededeling uitspraak' uit te reiken. Uiteindelijk werd deze op 7 januari 2000 in het huis van bewaring aan B. betekend. Hierdoor werd het vonnis eerst op 22 januari 2000 onherroepelijk. Bij brief van 2 maart 2000 werd verzoeker geïnformeerd over het vonnis van de politierechter, het feit dat dit vonnis onherroepelijk was geworden en dat de gegevens in verband met de incassoprocedure van de schadevergoedingsmaatregel waren doorgestuurd naar het CJIB.

De minister merkte over de informatievoorziening aangaande de aan F. opgelegde maatregel het volgende op. Allereerst is van belang dat verzoeker bij brief van 1 februari 1999 op de hoogte werd gebracht van het vonnis alsmede van het feit dat F. tegen dit vonnis in hoger beroep was gegaan. Nadien werd er tussen het Bureau Slachtofferzaken van het arrondissementsparket en het ressortsparket Leeuwarden mondeling informatie uitgewisseld over het verloop van de executie in de zaak F. Daarbij werd verzoeker te kennen gegeven dat hij zich voor dit verloop in de zaak tot het ressortsparket diende te wenden.

Volgens de minister bleek voorts uit het registratiesysteem dat tussen verzoeker en het arrondissementsparket te Leeuwarden correspondentie had plaatsgevonden over het verloop van de incassoprocedure van de schadevergoedingsmaatregelen op 26 mei 2000, 6 januari 2003, 27 februari 2003 en 28 april 2003. Helaas bevonden zich van deze correspondentie geen kopieën in het dossier.

Daarnaast had de coördinator van het Bureau Slachtofferzaken aangegeven dat een aantal keren telefonisch contact met verzoeker had plaatsgevonden, waarin hem de stand van zaken was uitgelegd en toegelicht.

Al met al kon volgens de minister niet worden gezegd dat verzoeker door het arrondissementsparket te Leeuwarden onvoldoende was geïnformeerd. De minister is dan ook van oordeel dat de klacht, voor zover gericht tegen het handelen van het arrondissementsparket te Leeuwarden, eveneens ongegrond is.

4. Tijdens het onderzoek deelde verzoeker mee dat de bestuursorganen in hun berichtgeving ernstig waren tekortgeschoten. In zes jaar tijd had hij slechts zo'n vier keer een bericht ontvangen van het CJIB of van het Bureau Slachtofferzaken, waarin geen enkele keer concreet duidelijkheid werd gegeven over zijn vordering.

Beoordeling

5. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

Aan dit vereiste is onder meer invulling gegeven in de Aanwijzing Slachtofferzorg. Daarin is bepaald dat het Openbaar Ministerie onder meer tot taak heeft het verstrekken van informatie aan het slachtoffer, waarbij geldt dat deze informatie zo snel mogelijk aan het slachtoffer moet worden verstrekt en tevens dat deze informatie duidelijk en relevant is (zie Achtergrond, onder 3.). De Aanwijzing Executie (vervangende) vrijheidsstraffen, taakstraffen, boeten en maatregelen schrijft voor dat met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel richting het slachtoffer de parketten de informatie verzorgen (zie Achtergrond, onder 2.).

Ten aanzien van de informatieverstrekking door het arrondissementsparket te Leeuwarden

6.1 Uit het onderzoek is gebleken dat het Bureau Slachtofferzaken van het Openbaar Ministerie te Leeuwarden verzoeker bij brief van 1 februari 1999 voor de eerste keer op de hoogte heeft gesteld van de schadevergoedingsmaatregel die bij vonnis van 13 januari 1999 aan F. was opgelegd. Daarbij is verzoeker meegedeeld dat F. tegen dit vonnis in hoger beroep was gegaan. Voor het verdere verloop van de zaak ten aanzien van F. zou verzoeker niet meer door het Bureau Slachtofferzaken, maar door de procureur-generaal

bij het gerechtshof op de hoogte worden gehouden. In zoverre heeft het arrondissementsparket verzoeker actief van adequate informatie voorzien omtrent de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel aan F. Het parket heeft hiermee voldaan aan het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

6.2. Uit het onderzoek is verder gebleken dat het Bureau Slachtofferzaken verzoeker bij brief van 2 maart 2000 voor de eerste keer op de hoogte heeft gesteld van de schadevergoedingsmaatregel die bij vonnis van 13 januari 1999 aan veroordeelde B. was opgelegd. Dit vonnis was pas op 7 januari 2000 aan B. betekend, waardoor het eerst op 22 januari 2000 onherroepelijk was geworden. Zodra bekend zou zijn dat B. de schadevergoeding had betaald, zou het CJIB dit bedrag op de rekening van verzoeker storten.

Tijdens het onderzoek is komen vast te staan dat het arrondissementsparket verzoeker tussen 13 januari 1999 en 2 maart 2000 en in 2001 en 2002 in het geheel niet heeft geïnformeerd omtrent de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel. Zelfs niet toen het CJIB de zaak op 10 oktober 2001 had overgedragen aan een deurwaarder.

Door verzoeker langere perioden informatie te onthouden en verzoeker niet op de hoogte te stellen van belangrijke ontwikkelingen in de incassoprocedure, heeft het arrondissementsparket verzuimd om verzoeker actief van adequate informatie te voorzien over de stand van zaken omtrent de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel aan B. Hiermee is gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Ten aanzien van de informatieverstrekking door het ressortparket te Leeuwarden

7. Uit het onderzoek is gebleken dat het ressortparket verzoeker bij brief van 18 augustus 1999 op de hoogte heeft gesteld van de schadevergoedingsmaatregel die op 22 juli 1999 aan F. was opgelegd. Vervolgens heeft het ressortparket verzoeker tot 13 januari 2004 niet geïnformeerd over de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel. Zelfs niet nadat bekend was geworden dat F. was toegelaten tot de Wsnp. Door verzoeker zo'n lange periode informatie te onthouden, en verzoeker niet op de hoogte te stellen van veranderingen in de incassoprocedure, heeft het ressortparket verzuimd om verzoeker actief van adequate informatie te voorzien over de stand van zaken omtrent de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel aan F. Dit is in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking. Dat verzoeker zo nu en dan zelf om informatie heeft gevraagd bij het ressortparket, doet hieraan niet af.

De onderzochte gedraging is eveneens niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden is gegrond, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

De klacht over de onderzochte gedraging van het arrondissementsparket te Leeuwarden is niet gegrond ten aanzien van

- de informatieverstrekking omtrent de aan F. opgelegde schadevergoedingsmaatregel.

gegrond ten aanzien van

- de informatieverstrekking omtrent de aan B. opgelegde schadevergoedingsmaatregel, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging van het ressortsparket te Leeuwarden is

gegrond wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

Onderzoek

Op 12 maart 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer K.

te Sneek, met een klacht over een gedraging van het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden, het arrondissementsparket te Leeuwarden en het ressortsparket te Leeuwarden.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de minister van Justitie en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de minister een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De minister van Justitie berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Het verzoekschrift van verzoeker van 9 maart 2004 met bijlagen, waaronder de brieven van het Bureau Slachtofferzaken Friesland van 11 februari 1999 en 2 maart 2000, de brief van het gerechtshof te Leeuwarden van 18 augustus 1999, de klachtbrief van verzoeker aan het arrondissementsparket te Leeuwarden van 11 september 2003 en de brief van het ressortsparket te Leeuwarden van 13 januari 2004.
2. Het standpunt van de minister van Justitie van 15 oktober 2004 met bijlagen, en zijn nadere reacties van 24 januari en 15 juni 2005.
3. De schriftelijke reactie van verzoeker van 8 november 2004.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wettelijke bepalingen

1.1 Artikel 24b, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht (Sr.)

"Wanneer een ingevolge een onherroepelijke veroordeling tot geldboete te betalen bedrag binnen de daarvoor gestelde termijn niet in zijn geheel is voldaan, wordt de veroordeelde door het Openbaar Ministerie schriftelijk tot betaling aangemaand. Het bedrag wordt dan van rechtswege verhoogd met € 10. Het Openbaar Ministerie wijst de veroordeelde op het bepaalde in het tweede lid."

"Is het overeenkomstig het eerste lid verhoogde bedrag na verloop van de bij de aanmaning gestelde termijn geheel of ten dele onbetaald gebleven, dan wordt het bedrag, dan wel het nog verschuldigde gedeelte daarvan, van rechtswege verder verhoogd met een vijfde, doch ten minste met € 20."

1.2 Artikel 36f Sr.

"1. Bij een rechterlijke uitspraak waarbij iemand wegens een strafbaar feit wordt veroordeeld, kan hem de verplichting worden opgelegd tot betaling aan de staat van een som gelds ten behoeve van het slachtoffer. De staat keert een ontvangen bedrag onverwijld uit aan het slachtoffer."

2. De rechter kan de maatregel opleggen indien en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade die door het strafbare feit is toegebracht.

3. De maatregel kan tezamen met straffen en andere maatregelen worden opgelegd.

(...)"

1.3 Artikel 561, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering

"Voor zover de tenuitvoerlegging is toegelaten, wordt het vonnis of arrest zodra mogelijk ten uitvoer gelegd."

2. Aanwijzing Executie (vervangende) vrijheidsstraffen, taakstraffen, boeten en maatregelen van het College van procureurs-generaal van 1 augustus 1999, vervallen op 1 augustus 2003 (Stcr. 1999, 142 en 2002, 68)

"Executie

(...)

2. Taken CJIB

Het CJIB is in opdracht van het OM belast met de executie van geldboeten, schadevergoedings- en ontnemingsmaatregelen.

(...)

4.1 Inning van geldboeten, schadevergoedings- en ontnemingsmaatregelen

Alle opgelegde geldboeten en maatregelen dienen zo snel mogelijk te worden geïnd.

(...)

5.2 Ten uitvoerlegging van schadevergoedingsmaatregelen

(...)

5.2.2. Inningsfase

De door het CJIB ontvangen gelden worden onverwijld afgedragen aan het slachtoffer. Als sprake is van meer slachtoffers worden de ontvangen gelden naar rato van de toegewezen schadevergoeding verdeeld.

Indien veroordeelde het verschuldigde bedrag op de eerste OLA niet (tijdig of volledig) heeft betaald, wordt hem na het verstrijken van de betaaltermijn een eerste wettelijke

verhoging opgelegd (art.24b WvSr.: zie hiervóór, onder 1.1; N.o.). Voor betaling van het op dat moment verschuldigde bedrag wordt hem/haar een eerste aanmaning met OLA gezonden.

Indien veroordeelde op de eerste aanmaning niet tijdig of volledig betaalt, wordt hem een tweede wettelijke verhoging opgelegd (artikel 24b WvSr). Veroordeelde kan hiervan door middel van een tweede aanmaning in kennis worden gesteld. Reageert veroordeelde in de inningsfase niet door betaling of anderszins dan gaat de zaak door naar de incassofase.

5.2.3. Incassofase

In de incassofase wordt zo veel mogelijk persoonsgericht gewerkt, hetgeen inhoudt dat slechts een lokale instantie, bijvoorbeeld een gerechtsdeurwaarder is belast met de executie van de vonnissen tegen een veroordeelde.

Als de innings en incassofase niet voldoende resultaat hebben opgeleverd, wordt een arrestatiebevel uitgevaardigd voor tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis. De tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis heft de verplichting ingevolge de maatregel tot schadevergoeding ten behoeve van het slachtoffer niet op.

(...)

Informatieverstrekking

1.1. Rol CJIB

Het CJIB informeert de parketten over voortgang met betrekking tot de executie van zaken. Daartoe wordt van elke fase in het innings- en incassotraject bericht gedaan aan het parket.

(...)

1.2. Rol parketten

De parketten verzorgen de informatie met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de schadevergoedingsmaatregel richting het slachtoffer. Verzoeken van slachtoffers om informatie welke zijn gezonden aan het CJIB worden onverwijld doorgestuurd aan het betreffende parket."

3. Aanwijzing Slachtofferzorg van het College van procureurs-generaal van 1 augustus 1999, vervallen op 30 april 2004 (Stcrt. 1999, 141)

"Slachtofferzorg door politie en Openbaar Ministerie komt in wezen hierop neer dat deze instanties bij hun werkzaamheden in een (straf)zaak altijd de belangen van het slachtoffer van een strafbaar feit meewegen voor zover dit redelijk is.

(...)

2. Uitgangspunten basistaken slachtofferzorg

Als basistaken van de uitvoering van slachtofferzorg gelden de volgende uitgangspunten:

(...)

b. Verstrekking van informatie aan het slachtoffer waarbij geldt dat deze informatie zo snel mogelijk aan het slachtoffer moet worden verstrekt en tevens dat deze informatie duidelijk en relevant is."

4. Rapport van de Nationale ombudsman 2001/281

"3.1. Ten aanzien van de stelling van het CJIB dat uit de reeds geïnde betalingen in de eerste plaats de deurwaarderskosten moeten worden voldaan, wordt het volgende overwogen.

De schadevergoedingsmaatregel is in het strafrecht geïntroduceerd bij de Wet-Terwee. Met deze wet werd beoogd de positie van het slachtoffer in het strafproces te versterken. De schadevergoedingsmaatregel houdt in dat de rechter de veroordeelde de verplichting oplegt een bepaalde som geld aan de Staat te betalen ten behoeve van het slachtoffer. Deze maatregel wordt door het Openbaar Ministerie (het CJIB) ten uitvoer gelegd, zodat het slachtoffer niet zelf in actie hoeft te komen om de vastgestelde schadevergoeding op de veroordeelde te verhalen.

3.2. Artikel 36f, eerste lid, Wetboek van Strafrecht (Sr) bepaalt dat de Staat een ontvangen bedrag onverwijld uitkeert aan het slachtoffer (...). Deze bepaling ziet niet alleen op het totaalbedrag; ook de door het CJIB ontvangen deelbetalingen dienen onverwijld aan het slachtoffer uitgekeerd te worden.

De Executierichtlijn schadevergoedingsmaatregelen parketten en politie bevat eenzelfde bepaling (...), evenals het Executiebeleid schadevergoedingsmaatregelen (...). In de laatste richtlijn is bovendien bepaald dat wanneer er meerdere slachtoffers zijn, de ontvangen gelden naar rato van de toegewezen schadevergoeding worden verdeeld. In beide richtlijnen is niet vermeld dat de deurwaarderskosten worden voldaan alvorens de betalingen aan het slachtoffer worden uitgekeerd, wanneer het CJIB een deurwaarder heeft ingeschakeld.

In de huidige Aanwijzing executie boeten, maatregelen en (vervangende) vrijheidsstraffen is voorts bepaald dat in geval van samenloop van financiële vorderingen, de schadevergoedingsmaatregel als eerste ten uitvoer moet worden gelegd, waarna de geldboeten, de ontnemingsmaatregelen en tenslotte de WAHV-vorderingen volgen (...). Hieruit blijkt dat de tenuitvoerlegging ten gunste van het slachtoffer voorrang heeft op de

tenuitvoerlegging ten gunste van de Staat.

Deze rangorde komt ook tot uitdrukking in artikel 36f, vijfde lid, Sr dat betrekking heeft op de (incasso van) verhogingen bij niet-voldoening van de schadevergoeding. Dit artikel bepaalt dat in geval de schadevergoeding van rechtswege is verhoogd, de betaling die de veroordeelde aan de Staat heeft verricht in de eerste plaats strekt tot voldoening van de schadevergoeding en vervolgens tot voldoening van de opgelegde verhoging.

Artikel 24b, vijfde lid, Sr, dat betrekking heeft op de (incasso van) verhogingen bij niet-voldoening van een geldboete, bepaalt daarentegen dat in het geval van een van rechtswege verhoogde geldboete de betalingen in de eerste plaats strekken tot voldoening van de verhoging (...).

In artikel 36f, vierde lid, Sr heeft de wetgever de bepalingen ten aanzien van de aanmaningen en verhogingen die bij een geldboete kunnen optreden van overeenkomstige toepassing verklaard op de schadevergoedingsmaatregel, met uitzondering van de bepaling dat de betaling in de eerste plaats strekt tot voldoening van de verhoging. Ten aanzien van de schadevergoedingsmaatregel heeft de wetgever dus expliciet anders bepaald, waardoor zeker wordt gesteld dat de betalingen die door het CJIB zijn ontvangen, allereerst ten goede komen aan het slachtoffer en pas daarna aan de Staat toekomen.

3.3. De Nationale ombudsman merkt nog op dat deze volgorde niet alleen van betekenis is voor het moment waarop het slachtoffer zijn geld krijgt, maar soms ook óf hij het krijgt, namelijk wanneer de veroordeelde in gebreke blijft volledig aan zijn verplichtingen te voldoen. In dat geval blijft het slachtoffer met lege handen achter als het CJIB, zoals in deze zaak, uit de ontvangen gelden allereerst de deurwaarderskosten heeft voldaan. Zo'n uitkomst is niet verenigbaar met de hierboven onder 3.2 genoemde voorschriften."